

Uppföljning av upphandling av välfärdstjänster 2023

Förslag till beslut

1. Direktionen för Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje beslutar att godkänna förvaltningens rapport.

Ann-Sophie Holgersson
Förbundsdirektör

Sammanfattning

Direktionen för Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje (KSON) har beslutat om en policy för direktupphandling av välfärdstjänster (2021-09-15 § 107). Där anges bland annat att en uppföljning ska presenteras senast i april året efter det kalenderår som granskats.

Föreliggande uppföljning av direktupphandlade välfärdstjänster 2023 visar i huvudsak att antalet sådana placeringar baseras på särskilda individuella behov som inte kunnat hanteras genom i förväg reglerat upphandlingsförfarande. Vad gäller olika boenden skulle antalet direktupphandlingar kunna minska om kapaciteten hos Tiohundra AB utökades. Av denna uppföljning framgår då inte beslut om insatser som inte kunnat verkställas, vilka också rimligen torde minska om kapaciteten i bolaget var större.

Det är Norrtälje kommun som svarar för KSON:s tillgång till lämpliga boenden, vari bolaget bedriver verksamheten. Förvaltningen för dialog med kommunen om att utveckla bostadsbeståndet och finansieringen av ökade kostnader med anledning av detta.

Beskrivning av ärendet

Direktionen för Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje (KSON) har fastställt en policy för direktupphandling av välfärdstjänster (protokoll 2021-09-15, §107). Enlig denna ska förvaltningen granska samtliga direktupphandlingar i syfte att identifiera om likartade "individavtal" i stället bör upphandlas enligt lagen om offentlig upphandling (LOU) eller lagen om valfrihetssystem (LOV). I policyn anges även att en uppföljning ska presenteras

Dnr: KSON 2024-197

senast i april året efter det kalenderår som granskats. Under 2023 har följande områden där "individavtal" förekommer undersökts:

Korttidsboende enligt socialtjänstlagen

Internt kontrakt (LOU) har tecknats med Tiohundra AB där de ska erbjuda vård, omsorg och service till personer som av KSON beviljats korttidsboende enligt socialtjänstlagen. Under första halvåret 2023 har 23 placeringar direktupphandlats utanför ordinarie avtal. Två av dessa hade behov utöver vad avtalet med bolaget anger men övriga hade kunnat verkställas inom avtalet om kapaciteten varit större. Under andra halvåret 2023 avtalades om ytterligare platser med bolaget vilket gjorde att behov av direktupphandling försvann helt.

Hem för vård eller boende (HVB) enligt socialtjänstlagen

KSON har inga upphandlade hem för vård och boende (HVB). Under 2023 har 18 placeringar direktupphandlats, varav 14 avser förlängning av tidigare beslut och fyra nya på grund av särskilda individuella behov. Dessa placeringar har inte kunnat hanteras genom ett i förväg reglerat upphandlingsförfarande.

Bostad med särskild service enligt socialtjänstlagen

Internt kontrakt (LOU) har tecknats med Tiohundra AB avseende bostad med särskild service till personer som av KSON beviljats bostad med särskild service enligt socialtjänstlagen. Härutöver har elva placeringar direktupphandlats. Av dessa är 6 baserade på särskilda individuella behov som inte kunnat hanteras genom ett i förväg reglerat upphandlingsförfarande. Fem platser berodde på kapacitetsbrist hos Tiohundra AB.

Särskilt boende för äldre enligt socialtjänstlagen

KSON har flera godkända omsorgsgivare inom särskilt boende för äldre enligt socialtjänstlagen, både enligt LOV och LOU, inklusive Tiohundra AB. Under 2023 har endast en placering direktupphandlats på grund av den enskildes särskilda individuella behov. Det inte finns behov av ytterligare upphandlingar inom avtalsområdet.

Bostad med särskild service för barn m.m. enligt LSS

Internt kontrakt (LOU) har tecknats med Tiohundra AB avseende boende bostad med särskild service för barn eller ungdomar som behöver bo utanför föräldrahemmet (LSS §9, p. 8). Under 2023 har härutöver har nio direktupphandlingar genomförts. Av dessa avser fem skolgång i annan kommun, beviljad av Norrtälje kommun, och fyra två utifrån särskilda individuella behov. Ingen av dessa

placeringar hade kunnat hanteras genom ett i förväg reglerat upphandlingsförfarande.

Bostad med särskild service för vuxna m.m. enligt LSS

För bostad med särskild service för vuxna eller annan särskilt anpassad bostad för vuxna (LSS §9, p. 9) har KSON dels internt kontrakt (LOU) med Tiohundra AB dels ramavtal (LOU) med flera leverantörer. Under 2023 har härutöver har sju direktupphandlingar genomförts, samtliga utifrån särskilda individuella behov. Ingen av dessa placeringar hade kunnat hanteras genom ett i förväg reglerat upphandlingsförfarande.

Daglig verksamhet enligt LSS

KSON har flera upphandlade omsorgsgivare enligt LOU, inklusive Tiohundra AB, avseende daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig (LSS §9, p. 10). Utöver detta har under 2023 sex direktupphandlade placeringar genomförts utifrån särskilda individuella behov. Ingen av dessa placeringar hade kunnat hanteras genom ett i förväg reglerat upphandlingsförfarande.

Ekonomiska konsekvenser

Direktupphandlade välfärdstjänster är vanligtvis betydligt dyrare än redan avtalade insatser. Detta gäller även de verksamheter som bedrivs i egen regi av Tiohundra AB. Utveckling av det bostadsbestånd som Norrtälje kommun upplåter till KSON för bolagets verksamheter kan minska KSON:s behov av direktupphandlingar. KSON:s medlemsbidrag från Norrtälje kommun baseras samtidigt på kostnaderna för ett äldre bostadsbestånd med för få platser. Dialoger mellan kommunen och KSON om utveckling av beståndet avstannar därmed oftast på grund av oklarheter i hur finansiering ska ske av ett bestånd som bättre matchar behoven.

Effekter för sammanhållen vård och omsorg

Det finns vanligtvis inte samma möjligheter att ställa krav på sammanhållen vård och omsorg vid direktupphandlingar.

Barnperspektiv

Lagen om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (SFS 2018:1197) ska följas av KSON:s samtliga omsorgsgivare, oavsett upphandlingsform.

Förvaltningens synpunkter

Direktupphandlade välfärdstjänster ska utgöra undantag och då baseras på enskildas speciella behov som tillsammans utgör allt för små volymerna för att "normal" upphandling ska anses rimlig.

Ovanstående uppföljning visar i stort att antalet direktupphandlade placeringar inom vissa boendeformer skulle kunna minska om kapaciteten hos Tiohundra AB kan utökas. Det är samtidigt Norrtälje kommun som svarar för KSON:s tillgång till lämpliga bostäder, vari bolaget bedriver verksamheten.

Förvaltningen för dialog med kommunen om nuvarande och framtida behov av boenden vad avser antal, utformning, lokalisering et cetera. Då KSON:s medlemsbidrag från Norrtälje kommun baseras på kostnaderna för ett äldre bostadsbestånd med för få platser avstannar dock oftast denna dialog på grund av oklarheter om finansieringen.

Av ovanstående uppföljning framgår inte beslut om insatser som inte har kunnat verkställas.

Beslut skickas till

Region Stockholm (registrator.rlk@regionstockholm.se)
Norrtälje kommun (kommunstyrelsen@norrtalje.se)